UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Imprecatio

urn:nbn:de:hbz:466:1-97211

Visual Library

Selenam faucibus colas. ἂν δ' ἐξελέγχῃς ἀχλύζεις.
De re maiorem in modum abſurda, quæq; fieri nullo pacto poſſit.
Nunquam efficies, vt recte ingrediantur cancri. ὀ ποτε ποιήσεις τὸν καρκίνον ὀρθὰ βαδίζειν.
Quod à natura ſit inſitum, vllo non corriges negocio.
Sambucam citius.
Adagii ſpeciem præ ſe gerit Perſianum illud carmen.
Sambucam citius caloni aptaueris alto.
Cuius vſus incidet: Si quando ſignificabimus aliquem à diſciplinis percipiendis, ſiue munere gerendo nimis alienum eſſe.
Lenticulam angulo tenes. φακῆς γωνίας κρατεῖς.
De negocio, quod fieri nullo pacto queat, propterea quod hoc legumen genus angulis careat. Refertur à Suida.
Ex arena funiculum nectis. ἐξ ἄμμου σχοινίον πλέκεις.
Ex arena funiculum nectere, eſt fruſtra conari, quod nulla ratione fieri poſſit effici.
Aſini cauda. ὄνου κέρκος ἠθμὸν οὐ ποιεῖ.
Id eſt: Aſini cauda non facit cribrum: vbi quis ad hoc aut illud adhibetur inutilis.
Augeæ ſtabulum repurgare, Αὐγείου βουστασία.
Allegoria prouerbialis in hominem, aut in rem maiorem in modum inquinatum.
Veſte circumfers ignem. ἱματίῳ τὸ πῦρ περιστέλλεις.
Vbi quid ridicule fit, aut vbi quis ſuam ipſius malum fouet: vel ſcortum, aut adulatorem, aut fictum amicum.
Lupo agnum eripere poſtulat.
Vbi quis fruſtra conatur prædam recipere, cui ſemel manus iniecerit rapax aliquis. Plau.
Luſciniæ deeſt cantio.
Perinde quaſi dicas. Mulieri deſunt verba: Poetæ verſus: Oratori ſophiſta cauillum Plautus in Bacchidib. Ego quoq; pol metuo, luſciniolæ defuerit cantio. Die Nachtigall können nicht ſingen. Item, Die Krüppel können nicht hincken.
Quid ſi cœlum ruat. τί εἰ οὐρανὸς ἐμπέσοι.
In eos, qui tutiſſimis etiam in rebus ridicule timent. Terentius in Heautontimorumeno: Quid ſi nunc cœlum ruat?
Porrecto vltra Taygetum capite. ταῦρος ὑπερκύψας τὸν Ταΰγετον
Dere vehementer abſurda.

¶ Emblema.
Impoſſibile.
Emblema. LIX.
Abluis Æthiopem quid fruſtra: ah deſine! noctis
Illuſtrare nigra nemo poteſt tenebras.

Impoſtor.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Impoſtores dicuntur deceptores & qui fallunt præſtigiis quibuſdam, ab imponendo ſeu decipiendo dicti. Græc. φένακες, φενάκη, adulterina; φενακίζω, decipio, illudo, inanibus rerum ſimulacris & præſtigiis ludicris inſipientium ſenſus perſtringo. φέναξ, deceptor, artifex, impoſtor. Hebr. *Hakob*, impoſtor, ſupplantator, à verbo *Hakab*, ſupplantauit calcaneo, peſſundedit, calcauit pedibus, per tranſlationem decepit. Hinc Græcis per aphæreſin κύβος, cubitos prope calcaneum.
Impoſtura ab eo dicta, quod adulterinas merces pro veris ſupponat. *Vlpian. de crim. ſtel.*

¶ Loci Biblici.

Impoſtores deſcribuntur. *Eph.* 4.14. *col.* 2.22.23. 1. *Pet.* 2.2. *Iud.* v. 8.

¶ Philosophicae Sententiae.

Impoſtores corrumpunt auditorum animos. *Iſocrates.*
Mores hominum non ſimplicium, ſed inſidioſorum, magis quam viperas fugere debemus. *Theophraſtus.*
Speciosa verbis, re inania aut ſubdola, quanto maiore libertatis imagine teguntur, tanto erumpunt ad infenſius ſeruitium, *Tacitus Annal. lib.* 1.

¶ Adagia.

Dare verba.
Vſitatiſſimum eſt apud omnes authores, pro eo, quod eſt fallere. Perſius Satyra 4.
Vt mauis, da verba & decipe neruos.
Terentius.
Cui verba dare difficile eſt.
Ouidius:
Verba dat omnis amans. Glatte wort ſchleiffen. Hoff weywaſſer geben. Hoff verkauffen.
Adlinere manum.
Pro eo quod eſt, ludibrio habere.
Os ſublinere. *Plaut.*
Pro eo, quod eſt, dare verba, & arte quadam illudere, reperitur aliquoties apud authores. Das heulein durchs Maul ziehen. Einen Affen drehen.
Obtrudere palpum. *Cic.*
Eſt arte fucoq; decipere, vnde & palpari pro adulari, & palpones, adulatores vocamus. E ſimili metaphora tracta ab equiſonibus qui ferocientibus equis plauſu manus adblandiuntur. Den Kautzen ſtreichen.
Facere fucum. *Terent.*
Impoſturā facere, artificioſa diſſimulatione deludere. Täuſchen.
Circumtondere comam. περικείρειν τοὺς πλοκάμους. *Lucian.*
Græcis in prouerbio eſt pro eo, quod eſt ludibrio habere.
Noua hirundo. νέα χελιδών.
Suidas ait, dici ſolere, quoties verba darentur alicui. Quadrabit in eos qui falſa ſpe quapiam iniecta, fallunt ac nocent.
In laqueum inducere. ἐν βρόχοις ἀγρᾶν.
Et in Caſſes inducere, eſt arte ſic includere quempiam, vt iam nullum ſit effugium. Zum Barren bringen. Auff das Eyß führen. In das Garn bringen.
Epheſiæ literæ. ἐφέσια γράμματα. *Diog.*
Dictum videtur de iis, qui mira felicitate tanquam diuina virgula quicquid optarent, aſſequerentur.

Impotentia.

¶ SENTENTIÆ PHILOSOPH.

IMpotens quæ mala ſunt mala ille quidem eſſe nouit: ſed agit ea, victus & debilitatus obiecta ſpecie voluptatis. *Lib* 7 *Eth. c.* 1.
Hoc quidem perſpicuum eſt, hominem impotentem non putare ea quæ agat, eſſe facienda, priuſquam ſit in perturbatione. *Lib.* 7. *Ethic. cap.* 2.
Fit neſcio quo pacto, vt imprudentia, impotentiæ coniuncta ſit virtus: contra enim facit ac ſentit, propter impotentiam. *ibid.*
Non cernitur in omnibus qui vndiq; & abſolute eſt impotens, ſed in quibus intemperantes: nec ex eo quod abſolute in his affectus eſt (idem enim eſſet quod impotentia) ſed quod certo quodam genere & modo ſit affectus, iudicandus eſt, *Lib* 7. *Ethic. c.* 3.
Qualis eſt hiſtrionum, talis iudicanda impotentium oratio. *ibid.*
Impotentia vituperatur, non ſolum quia peccatum ſit: ſed etiam quia aut omnino aut abſolute vitioſitas quædam ſit, aut aliqua ex parte. *Lib.* 7 *Ethic. c.* 4.
Eorum qui in corporis voluptatib. verſantur iis, in quibus temperantem & intemperantem eſſe dicimus, qui non conſulto & cogitato, ſed inconſulto & ſine iudicio immoderatas voluptates ſequitur doloreſq; nimios fugit, vt fames, vt ſitis, eorumq; omnium, quæ in tactu, guſtuq; conſiſtunt: is non cum adiunctione, ſed abſolute impotens dicitur. *ibid.*
Similis eſt impotens ciuitati, quæ ſtatuit illa quidem quæ ſunt præclare omnia, legeſq; habet & bonas, & ſalutares, ſed nulli paret. *Lib.* 7. *Ethic. c.* 10.
Facilius impotentia ſanari eorum poteſt, qui atra bile tenentur, quam eorum qui ſtatuunt, nec ſtant in eo quod ſit iudicatum, Et ii qui conſuetudine, quam qui natura impotentiam compararunt. *Lib.* 8. *Ethic. c.* 10. & *Magn. Mor l.* 6.
Eſt aliquis qui propter perturbationem à recta ratione deſciſcit, quem vt ne agat ex rationis præſcriptione, impellit perturbatio: eadem tamen, vt ei certum ſit & deſtinatum eius generis voluptates perſequi oportere, non vincit. Hic impotens nominatur, qui & melior intemperante eſt, nec plane improbus. Saluum enim in eo & integrum eſt principium quo nihil in nobis eſt præſtantius. *Lib.* 7. *Ethic. cap.* 8.
Impotentia alia ex temeritate, alia ex imbecillitate gignitur. Alii enim conſilio capto, non ſeruant, neq; tenent id quod ſtatuerunt victi & debilitati obiecta ſpecie voluptatis: quia nihil ſe neq; rationem conſuluerunt, à perturbatione rapiuntur. *Lib.* 7. *Ethic, cap.* 7.

Imprecatio.

¶ LOCI BIBLICI.

IMprecatio, Deuotio, Diræ. Græc. ἀρὰ κατάρα. Imprecor eſt mali quippicam in alicuius caput præcari. Hebr. *Arar*, maledixit, execratus. Vnde Græcæ voces. *Meerah*, maledictio, execratio, *Kabab*, execratus eſt, maledictis & imprecationibus perfodit aliquem. Imprecatio autem, in S. Scripturis eſt vſitata Spiritui ſancto in ore ſeruorum Dei aduerſus peccatores: ſed timenda potius, quam imitanda. *Exempla*, in adulatores, *Pſal* 28.4. & 12.4. calumniatores, 76. v. 6. fœneratores, v. 12. deriſores, *Nehem.* 5.13. hoſtes Chriſti, *Pſalm.* 69.24. & 70,7. hoſtes regni Dauidis, 70.3.17.13. hoſtes Eccleſiæ, *Iudic.* 5.13. *Pſalm.* 74.3 & 83. v. 10.12. & 137.7. *Ierem.* 17.18. Hypocritas, *Pſal* 5.11. & 28.4. & 31.22. Idololatras, 135.17. *Ier.* 10.11. *Oſee.* 9.15. impios & *Dei* ignaros, *Pſ.* 9.18 & 13.10. & 59.14. & 68.2. & 69.23. & 79.7. & 83.19. *Neh* 4.4. *Ier.* 10.25. ingratos, *Pſalm.* 69.12. *Rom.* 11.19. *Ier.* 18. v. 21.22. perſecutores, *Pſal.* 35.26. & 37.15. & 6.9.23. & 79.11. & 119.78. *Ierem* 20. *verſ* 12. *Thren.* 2. *verſ.* 22.45. proditores, *Pſalm.* 55.16. & 109.6, *Nehem.* 6. v.

14.*Gal*.5.12. Sic imprecantur mala Noe, *Gen*.9.*v*.24.25. Sacerdotes, *Num*.5.*v*.20.21.22. Moſes, 16.15. Angelus, *Iud*.5.23. Debora & Barac, *v*.3. Samſon, 16.28. Dauid, 1.*Sam*.24.*v*.12.13. Ieremias, *Ierem*. 10.*v*.11.25.17.& *v*.18 *v*.18.*v*,19.20.21.& 50,*v*.20.45. Chriſtus etiam imprecatur mala Iudæproditori & ſynagogæ Iudaicæ, *Pſalm*.107.*v*.6.7.8.9.10.11.&c. Paulus, *Gal*.5.12.2.*Tim*.4.*v*.14.15. Petrus, *Actor* 8.20. Angelus, *Apoc*.8.6. Quinetiam ſibiipſis imprecati ſunt mal Prophetæ, & nonnulli alii, ſed cum conditione *Exempla*: Moſes, *Exod*. 32. 31.32. *Num*.11,*v*.13.14.15. Elias, 1.*Reg*.19.4. Daniel, 1.*Paral*.21.17. *Pſal*.7.*v*.4.5.6. Iob, *Ioa*.6.*v*.8.9.10. Ieremias, *Ierem*.20.*v*.14.15.16.17.18. Ionas, *Ioan*.4.*v*.9. Tobias ſenior, *Tob*.3.*v*.6. Paul, *Rom*.9.3. Imprecationes piis vitandæ, 2.*Tim*.4 *v*.14.

Improbitas. Improbus.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

IMprobitas, Scelus, impietas, malitia, peruerſitas, prauitas. Græc. μοχθηρία, φαυλότης. Hebr. *Heuel*, Improbitas, iniuſtitia: *Haual: houel*, improbus, iniuſtus, à verbo *Hiuil*, perdite egit, improbe fecit, vide *Pſalm*.71.4. *Iob*.16.11.& 18.21. *Eſa*.26.10. Præterea improbitas alia voce deſignatur, nempe *Kol*, id eſt, leuitas: *Ierem*.3.9. à verbo *Kalal*, Leuis fit: Nihil enim ſolidum & firmum in improbitate 3. *Reſchahh* & *Riſhhah*, improbitas, & *Raſchahh*, improbus, à verbo *Hirſchihahh* improbe fecit, in 3. coniugatione. Paſſim damnantur improbi, vide ſupra tit. Impii.

¶ PHILOSOPHICAE ET HISTORICAE. SENTENTIAE.

Improbus eos perdit ad quoſcunq; acceſſerit, illarumq; facultates ſibi applicare ſtudet. *Iſocrat*.

Improbi fidem ſeruant, non quod libeat, ſed quia fidem frangere ſine clade non licet, *idem*.

Improbi cognatos negligunt, hæreditatem eorum deſiderant. *idem*.

Improbi non quem volunt, ſed quem poſſunt defraudant, *idem*.

Sub tyrannis improbi honorantur ob ſcelera, *idem*.

Optabile eſſet frontibus improborum notas quaſdam eſſe impreſſas, vt caueri poſſent, *idem*.

Si improbitatem animi ſeditionem & morbum appellauerimus, recte dicemus, *Plato in Sophiſta*.

Ad improbitatem profligandam ea iuſtitiæ pars, quæ in caſtigando verſatur, apte eſt inſtituta, *idem, ibid*.

Si amici deſint, nullum maius eſt improbitatis argumentum, *idem epiſt*.7.

Falſis voluptatibus improbi homines ſæpe numero exultant: probi vero, veris, *idem in Philebo*.

Improbitas inſignis non ridetur, ſed maiore quadam vi, quam riſu, vulnerari vult, *Cicero de Oratore, lib*.2.

Improbi ſunt, qui pecunias contra leges cogunt: ſtulti, qui quod licere iudicatum eſt, prætermittunt, *idem, Act*.3. *in Verrem*.

Plærumq; improborum facta primo ſuſpicio inſequitur, deinde ſermo atq; fama, tum accuſator, tū iudex. *idem in finib. bon. & mal.*

Hominis improbitas, quamuis aſpera ſit, non vſq; adeo fera tamen omnino eſt & moroſa, quin frequentibus beneficiis ſuperata ſeſe inuertat. *Dionis Syracuſani dictum apud Plut*.

Improborum riſus, inſanum vultus habituſq; demonſtrat, *Senec. epiſt*. 52.

Improbi ad honores promoti, quo fuerint indigniores, hoc & negligentiores fiunt, imprudentiaque magis & audacia pleni. *Stob. ſerm*.41.

Facile conciliat improbos morum ſimilitudo. *Appian. l*.5. *de bello ciuili*.

Coaſpernantes veterem diſciplinam, haud minus principum vitia amant, quam olim virtutes verebantur. *Tacit hiſtoriarum, l*.1.

Peſſimus quiſq; diffidentia præſentium mutationum pauens, aduerſus publicum odium priuatam gratiam præparat: vnde nulla innocentiæ cura, ſed vitæ impunitas. *idem. eod. lib*.

Qui priuatim iudicia & leges metuunt, publico terrore timorem ſuum obumbrare conantur. *Thucyd. lib*.6.

Hominem improbum non accuſari tutius eſt quam abſolui. *Liuius lib*.4. *decad*.4.

Nihil agunt improbi contra innocentes. *Lamp. in Heliogabal*.

Ad ea ſe cogi dicunt, quæ vel ſceleribus comparant. *Capitolin. in Macrino*.

Improbitas proficiſcens per præſentes voluptates, harum perſuaſionibus vtitur, vt nulli ſecum ſentiant. At virtus ad arduum ducens, non eſt admodum potens ad ſubito inconſultoque attrahendum ad ſe, præſertim ſi alii ſint qui contra ad decliue molleque adhorrentur. Quare ſi qui ex inertia atque laborum fuga improbiores ſint, hos ego arbitror, veluti fucos, ſolum impenſa ſociis eſſe detrimento: Quicunq; vero laborum mali ſoci[...] dum autem plus aliis vehementes impudenteſque [...] probas duces præſtant, *Xenoph. lib*.2. *Cyropedia*.

Improuiſa & ineuitabilis res eſt improbitas, *Nicet[...] Comnen. lib*.3.

Timenda res eſt improbitas, ac ſuomet teſtimon[...] & arguente conſcientia nihil boni expectat, *idem. [...]*

Improborum vitam breuem fore dicimus, Prophe[...] tem ſecuti, qui viros ſanguinarios & doloſos ad dimid[...] ſuorum peruenturos eſſe negat, *idem, ibid. lib*.3.

Improbi homines nec in proſpera quidem, nec in [...] tuna ſuos immutare mores ſat poſſunt: quos tamē[...] quid patiuntur occulere ſolent, &c. *Procop. de bello Got[...]*

¶ SENTENTIAE POETIC[...]

Seu Poetarum Græcorum & Latinorum dicta, de [...] & improbis, Monoſticha.

Heſiod.

Opum maiorem quam vitæ rationem habent [...]

Publius.

Malus eſt vocandus qui ſua cauſa eſt bonus.

Plautus.

Improbus qui beneficium ſcit ſumere, & reddere [...]

Publius.

Felix improbitas optimorum eſt calamitas.

Sophocl.

Cum tibiis iniurius, cur fortunam accuſas.

Ennius.

Pellitur è medio ſapientia, vi geritur res.

Terent.

His nunc precium eſt, qui recta praua faciunt.

Publius.

Quotidie eſt deterior dies.

Simonides.

Nec vllus expers criminis, nec mortis eſt.

Plautus.

Sine virtute argutum ciuem habeo pro preſſa [...]

Menand.

Odi improbum, qui frugi ſermonem profert.

Idem.

Deformis eſſe malo, quam pulcher imbrobus.

Plaut.

Pulcrum ornatum turpes mores peius coeno conl[...]

Æſchylus.

Improbi fortunati intolerabiles ſunt.

Petronius Arbit.

Quiſquis inops peccat, minor eſt reus.

Horatius.

Vitiis nemo ſine naſcitur.

Perſius.

Auriculas aſini quis non habet?

Propertius.

Vnicuique dedit vitium natura creato.

Menand.

Quicunq; nihil ſcit, ille vir peccat nihil.

Seeeca.

Haud eſt nocens, quicunq; non ſponte eſt nocens.

Idem.

Mens impudicam facere, haud caſus ſolet.

Menand.

Peruertitur natura prauis moribus.

Idem,

Improbi fuge congreſſum.

Idem,

Conſortium improbi te reddet improbum.

Idem.

Quis moribus bene viuere queat in malis!

Ouid.

Ars fit, vbi à teneris crimen condiſcitur annis.

Publ.

Male facere qui vult, nuſquam non cauſſam inuenit.

Menand.

Improbitas varias cogitationes voluit.

Pythagor.

Improbi viri eſt, imprudenter agere & loqui.

Menand.

Inconſiderata res improbitas.

Auſonius.

Turpe quod auſurus, te ſine teſte time.

Publius.

Legem nocens veretur, fortunam innocens.

Menand.

Non molliuntur viſcera improbi viri.

Senecæ.

Dat ille veniam facile, cui venia eſt opus.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN